

بررسی
حدیث معرفت امام
از منظر فقیهین

مَنْ مَاتَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ
مَاتَ مَيِّتَةً جَاهِلِيَّةً

عبدالمجید زهلات

فهرست مطالب

سخن‌ناش ۹

مقدمه ۱۱

بخش اول: حدیث «من مات ولم يعرف امام زمانه» از دیدگاه امامیه

فصل اول: بررسی سندی ۱۵

۱. اعتبار حدیث ۱۵

۲. متن‌های گوناگون ۱۷

۳. استناد حدیث «من مات» به رسول خدا ﷺ ۱۹

فصل دوم: بررسی محتوایی ۲۵

۱. مراد از امام ۲۵

۲. ویژگی‌های امام ۴۱

۳. شناخت امام ۵۶

۴. مرگ جاهلی ۶۹

فصل سوم: لوازم و آثار ۸۱

۱. اصلی بودن «بحث امامت» ۸۱

۲. ویژگی‌های امام ۸۵

۳. وجود امام منصوب (ضرورت نصب) ۸۶

۴. وجود امام منصوب و راه شناخت ۸۷
۵. عدم مشروعیت امام غیر منصوب ۸۸
۶. استمرار «امامت» ۹۱
- حاصل کلام ۹۳

بخش دوم: حدیث «من مات ولم یعرف امام زمانه» از دیدگاه عامه

- فصل اول: بررسی سندی ۹۷
۱. نقل حدیث «من مات ولم یعرف امام زمانه» در کتب عامه ۹۷
۲. مخالفان صدور حدیث ۹۹
۳. الفاظ دیگر حدیث «من مات» در کتب عامه ۱۰۱
- حاصل کلام ۱۰۲
- فصل دوم: محتوای حدیث ۱۰۳
۱. مراد از امام ۱۰۳
۲. معرفت امام ۱۰۹
۳. مراد از مرگ جاهلی ۱۱۲

بخش سوم: مقایسه و تقدیرگاه

- فصل اول: بحث سندی حدیث «من مات» ۱۱۹
۱. سند حدیث به لفظ «من مات ولم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة» ۱۱۹
۲. تواتر عند الفریقین ۱۲۲
۳. حدیث «من مات ولم یعرف امام زمانه» در کتب معتبر حدیثی اهل سنت ۱۲۷
۴. انکار صدور حدیث «من مات ولم یعرف امام زمانه» ۱۳۰
۵. ادعای شیعی بودن حدیث ۱۳۳
۶. نقل های مشترک بین فریقین ۱۳۳
- فصل دوم: بحث دلالتی ۱۳۹
۱. اصلی بودن بحث امامت ۱۳۹
۲. مراد از امام ۱۴۸

۳. فایده امام غایب ۱۵۹
۴. تحریف در معنای «مرگ جاهلی» ۱۶۶
۵. مرگ جاهلی در غیر مورد اطاعت و شناخت امام ۱۶۸

خاتمه

۱۷۱

نمایه

۱۷۷

مقدمه

۱۷۹

نمایه آیات

۱۸۳

نمایه اعلام

۱۹۱

نمایه موضوعی

فهرست منابع

۱۹۳

سخن ناشر

مجمع عالی حکمت اسلامی با هدایت مقام معظم رهبری «مدظله العالی» و پیگیری جمعی از مدرسین و فضایی حوزه علوم عقلی و تحت اشراف و نظارت عالی حضرات آیات عظام جوادی آملی، سبحانی و مصباح یزدی «دامت برکاتهم» از اسفند ۱۳۸۴ فعالیت رسمی خود را آغاز نمود.

این مجموعه که با حضور اساتید سطوح عالی حوزه و دانشگاه برای تعمیق و گسترش بنیان‌های معرفتی جهان اسلام و تاسیس زمینه‌های مناسب جهت تولید علوم انسانی مورد نیاز تمدن اسلامی شکل گرفت، ظرفیت کم‌نظیری دارد که بحمدلله گام‌های برداشته شده در چند سال گذشته همچون راه‌اندازی گروه‌های علمی تخصصی، برگزاری نشست‌های علمی، دوره‌های آموزشی، راه‌اندازی کتابخانه تخصصی، نکوداشت اساطین حکمت اسلامی، معرفی فلاسفه شیعه و... با استقبال علاقه‌مندان به حوزه حکمت و فلسفه اسلامی مواجه شده است.

یکی از برنامه‌های مورد توجه در مجمع عالی حکمت اسلامی براساس ماده سیزده اساسنامه که از وظایف مجمع عالی محسوب می‌شود، نشر کتاب و تدوین متون آموزشی است. در این راستا

انتشارات حکمت اسلامی، فعالیت جدی خود را از زمستان ۱۳۹۲ آغاز نمود و ضمن توجه به احیای تراث اسلامی، نشر آثار فاخر و تأثیرگذار در گسترش حکمت اسلامی و تقویت مبانی اعتقادی و دینی در اولویت قرار گرفته است.

اثر پیش‌رو با عنوان «بررسی حدیث معرفت امام از منظر فقیهین» به تحلیل سندی و محتوایی حدیث «من مات» از دیدگاه شیعه و اهل سنت می‌پردازد.

از همکاری همه عزیزانی که در نشر این اثر، همت نموده‌اند، به‌ویژه نویسنده محترم حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالمجید زهادت سپاسگزاری می‌شود.

همچنین از شورای معاونان مجمع عالی حکمت اسلامی و شورای کتاب و اساتید محترم حجج اسلام والمسلمین آقایان عزالدین رضانژاد، علی عباسی و حسن معلمی و نیز از آقایان مرتضی محمدی‌استانی، حسن محسنی، محمود سوری، عباس پریمی و حسین وکیلی که نسبت به پیگیری امور مربوط به انتشارات، حروفچینی، صفحه‌آرایی، ویرایش و نمایه‌سازی کتاب حاضر نقش داشته‌اند، تقدیر و تشکر می‌شود.

امید است با الطاف خداوند متعال و توجهات خاصه حضرت ولی عصر علیه السلام انتشارات حکمت اسلامی با نشر آثار علمی فاخر و ارزشمند، بتواند در راستای گسترش حکمت اسلامی برخاسته از مبانی اعتقادی اسلامی، گام بردارد. بسیار مفتخر خواهیم بود تا از دیدگاه‌های اساتید و علاقمندان به حوزه حکمت اسلامی نیز بهره‌مند شویم. ان شاء الله

محمدباقر خراسانی
انتشارات حکمت اسلامی